

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДҐРУНТЯ	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	
У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	8
1.1 Методи наукового дослідження органів, що реалізують державну митну політику: філософсько-правовий аспект.	8
1.2 Концепція людиноцентризму в адміністративному праві: передумови виникнення, зміст та нормативна основа	53
РОЗДІЛ 2	
ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК ФУНКЦІОНАЛЬНА	
СФЕРА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ	
ДЕРЖАВНУ МИТНУ ПОЛІТИКУ	84
2.1 Публічна адміністрація: системний аналіз категорії	84
2.2 Суб'єкти публічного адміністрування: поняття та різновиди	129
2.3 Поняття та умови ефективності діяльності суб'єктів публічного адміністрування: адміністративно-правовий вимір	152
РОЗДІЛ 3	
ОРГАНИ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ	
ДЕРЖАВНУ МИТНУ ПОЛІТИКУ, У СИСТЕМІ ОРГАНІВ	
ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ	
ТА ПРАКСЕОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	180
3.1 Адміністративно-правовий статус та порядок діяльності органів, що реалізують державну митну політику.	180
3.2 Ефективність діяльності органів, що реалізують державну митну політику: критерії оцінювання	237

РОЗДІЛ 4 РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОРГАНІВ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ ДЕРЖАВНУ МИТНУ ПОЛІТИКУ: ВЕКТОРИ ОПТИМІЗАЦІЇ Й ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА	272
4.1 Зарубіжний досвід діяльності органів, що реалізують державну митну політику, в умовах забезпечення реалізації прав і свобод людини та громадянина	272
4.2 Концептуальні засади реформування органів, що реалізують державну митну політику.	308
ВИСНОВКИ	337
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	343

ПЕРЕДМОВА

Адміністративна реформа в цілому та тривалий процес системного та докорінного оновлення інституцій та процедур митного адміністрування як її важлива складова частина супроводжуються ґрунтовними фундаментальними науковими дослідженнями теоретико-правових та практичних питань митного адміністрування та побудови оптимальних інституційних моделей для митного контролю, митного оформлення та виконання митними органами інших функцій. Науковим співтовариством наводиться переконлива аргументація на користь законодавчих рішень про запровадження концептуальних заходів загального характеру для покращення засад митного адміністрування, реорганізацію митного контролю зі збільшенням значення митного контролю після випуску товарів у вільний обіг, створення інформаційних систем для спостереження за обігом ввезених на митну територію товарів, розширення кола питань для ухвалення попередніх рішень та деталізацію порядку їх ухвалення, внесення техніко-юридичних правок у митне законодавство. У свою чергу, центральними органи виконавчої влади у цій сфері приділяється особлива увага побудові механізму оцінювання діяльності митних органів за допомогою заздалегідь визначених цільових показників та критеріїв ефективності, що визнається складним завданням, зважаючи на складність системи митного адміністрування на середовища її функціонування.

Разом із тим, незважаючи на те, що якість адміністративно-правового регулювання організації, принципів та порядку діяльності митних органів є достатньо високою, а стан наукового опрацювання відповідних питань – належним, залишаються такими, що потребують подальшого вивчення, низка питань концептуального значення, в тому числі й загальні аспекти реформування правових засад діяльності митних органів, підґрунтям яких є філософія

людиноцентризму. У світлі вищевикладеного очевидно є актуальність та нагальна необхідність дослідження адміністративно-правових засад організації, компетенції та порядку діяльності митних органів саме під кутом зору людиноцентристської концепції.

Теоретичні проблеми та практичні аспекти ефективності діяльності органів публічної адміністрації в цілому та митних органів зокрема розкриваються в працях таких дослідників, як: О.Ф. Андрійко, Д.В. Архірейський, В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Т.І. Білоус-Осінь, Ю.П. Битяк, Г.В. Бобрижна, О.Г. Бондар, М.Ю. Віхляєв, Л.М. Давиденко, Є.В. Додін, Є.В. Гармаш, Ф.Л. Жорін, О.В. Іванов, І.М. Квеліашвілі, С.В. Ківалов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, В.Т. Комзюк, Б.А. Кормич, О.В. Кузьменко, Ю.Д. Кунев, Є.В. Курінний, Д.В. Лученко, П.С. Лютіков, А.В. Мазур, А.В. Макаренко, Р.С. Мельник, О.І. Миколенко, Р.В. Миронюк, В. Я. Настюк, А. М. Новицький, Ю.В. Оніщик, Д.В. Приймаченко, С.В. Продайко, В.В. Прокопенко, Т.О. Проценко, І.М. Романенко, Д.О. Сагарьова, О.В. Серих, О.П. Федотов, В.В. Ченцов, О.В. Чорна, І.С. Шулатова, М.Г. Шульга, І.П. Яковлев та ін. Проведені вказаними вченими дослідження дали змогу не тільки усвідомити суть та призначення публічної адміністрації, але й визначити теоретико-правові аспекти діяльності органів, що реалізують державну митну політику.

Доктринальною основою дослідження питань адміністративно-правового статусу та порядку діяльності митних органів, а також теоретичних та практико-прикладних аспектів оцінювання ефективності діяльності митних органів виступили дисертації, насамперед, Д.В. Приймаченка («Адміністративна діяльність митних органів у сфері реалізації митної політики держави»), Л.М. Дорофеевої («Адміністративно-правове регулювання організації та діяльності митних органів в контексті євроінтеграційного вибору України»), І.М. Квеліашвілі («Реформування державного управління митною справою України в умовах європейської інтеграції») та інших вчених.

Для порівняльно-правового дослідження використовувались акти митного законодавства, а також рекомендаційні та роз'яснювальні

матеріали митних органів Канади, Сінгапуру, Великобританії, США, Франції та Японії.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* – під час проведення наукових семінарів, наукових досліджень;
- *правотворчості* – для підготовки пропозицій до чинного митного та адміністративного законодавства України;
- *правозастосовчій діяльності* – з метою вдосконалення правозастосовчої діяльності митних та інших органів публічної адміністрації, а також адміністративних судів;
- *навчальному процесі* – під час підготовки навчальної літератури, навчальних програм, навчально-методичних матеріалів, викладання на юридичному факультеті спецкурсів: «Митне право», «Адміністративне право», «Реалізація та захист прав громадян у сфері публічного адміністрування», «Адміністративне судочинство».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

1.1 МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІВ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬ ДЕРЖАВНУ МИТНУ ПОЛІТИКУ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Численні трансформації митного законодавства та органів митної справи від моменту здобуття Україною незалежності й дотепер демонструють плинність правил у сфері митної політики, де правові відносини змінюються під впливом національних економічних, політичних та глобальних міжлюдських зв'язків. Кожен із цих факторів визначальним чином діє на умови, за яких держава залишається спроможною ефективно функціонувати як суб'єкт митної політики, отримуючи максимальні вигоди від адміністрування переміщення товарів через митний кордон. Економічний вимір таких вигод також специфікує предмет дослідження. Для багатьох країн митні платежі часто поза конкуренцією інших джерел наповнення державного бюджету. Наприклад, в Україні за 2019 р. Державна митна служба зібрала до державного бюджету 14,6 млрд доларів, з яких податок